

FŐVÁROSI ÍTÉLTÁBLA POLGÁRI KOLLÉGIUMA

Ajánlás*

A perköltség-biztosíték letételének elrendelése tárgyában 2004. május 1. napját követően hozott döntés során Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozására tekintettel a Pp. 89. §-ának rendelkezését az EK-Szerződéssel összhangban kell alkalmazni.

Az Európai Unió tagállamában bejegyzett külföldi jogi személy, szervezet, társaság sem kötelezhető a magyar bíróság előtti eljárásban perköltség-biztosíték letételére, amennyiben az ügy tárgya a közösségi jog által biztosított alapvető szabadságok valamelyikét – az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgását – érinti.

I n d o k o l á s

Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozására tekintettel 2004. május 1. napjától a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 87. § (1) bekezdése módosította illetve kiegészítette a Pp. 85. §-ának a külföldiekre vonatkozó, költségmentességgel kapcsolatos rendelkezéseit. A módosítás folytán a Pp. 85. § (4) bekezdésének külföldiekre vonatkozó előírásait az új (5) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni, vagyis míg külföldiek részére nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján engedélyezhető költségmentesség, az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre, perköltség-biztosíték letételére pedig nem kötelezhető.

A törvénymódosítás nem érintette a Pp. 89. §-ában foglalt, a perköltség-biztosíték intézményére vonatkozó szabályokat. Ennek ellenére 2004. május 1. napját követően e jogszabályhely alkalmazása során az abban foglalt rendelkezések is új tartalmat kapnak.

* A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 3/2004.(XI.22.) számú határozatával elfogadva.

A Pp. 89. § (1) bekezdésének előírása szerint a külföldi felperes a perrel felmerülő költségek fedezése céljából az alperes kívánságára biztosítékot köteles adni. Kivételt enged e kötelezettség alól

- a) a magyar állam által kötött nemzetközi megállapodás eltérő rendelkezése vagy eltérő viszonyossági gyakorlat,
- b) ha a felperesnek az alperes által elismert követelése elegendő biztosítékul szolgál,
- c) ha a felperes teljes személyes költségmentességben részesül.

A 2004. évi XXX. törvénnyel kihirdetett csatlakozási szerződés alapján 2004. május 1. napjától Magyarország az Európai Unió tagállamává vált. Az Európai Unió közösségi jogrendje önálló és elkülönült a nemzetközi jog egészétől. Az Európai Gazdasági Közösséget alapító Római Szerződés (továbbiakban EK- Szerződés) a hagyományos nemzetközi egyezményekkel szemben saját jogrendszert teremtett, amely a tagállamok jogrendszerének szerves részét képezi, és amelyet bíróságai kötelesek alkalmazni (C-6/64; Costa v. ENEL ügyben az Európai Bíróság megállapítása).

A közösségi jog közvetlen hatályára tekintettel annak alkalmazásához nem szükséges – és nem is mindig lehetséges – hogy a belső jog részévé váljon.

Az EK-Szerződés 12. cikke értelmében a szerződés alkalmazási területein tilos az állampolgárságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetés. Az EK-Szerződés értelmezésére – annak 220. cikke alapján – az Európai Bíróság hivatott.

Az Európai Bíróság az EK-Szerződés 12. cikkének értelmezése körében a C-43/95; Data Delekta Aktiebolag és Ronny Forsberg v. MSL Dynamics Ltd. ügyben hozott ítéletével a következőket állapította meg.

1. A perköltség-biztosíték letételére vonatkozó polgári eljárásjogi szabály – amely megköveteli más tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező személytől, illetve más tagállam területén bejegyzett jogi személytől biztosíték fizetését – az EK-Szerződés 12. cikke hatálya alá tartozónak minősül, abban az esetben, ha – akár csak közvetetten is – érinti az áruk és szolgáltatások kereskedelmét a tagállamok között.
2. Az EK-Szerződés 12. cikkének rendelkezése ilyen esetben tiltja, hogy egy tagállam egy másik tagállamban bejegyzett jogi személyt perköltség-biztosíték letételére kötelezzen abban az eljárásban, amelyet a jogi személy indított a tagállam valamely állampolgára vagy területén bejegyzett társaság ellen, ha ilyen igényt a tagállam a területén bejegyzett jogi személyekkel szemben nem támaszt a közösségi jog által biztosított alapvető szabadságok gyakorlásával összefüggő helyzet vagy cselekmény kapcsán.

Az Európai Bíróság ítélete jogilag kötelező erővel bír, mint a közösségi jog része, a tagállamok bíróságai számára kötelezően alkalmazandó.

A perköltség-biztosíték letételére irányuló kérelem elbírálásánál tehát a közösségi jogi szabálynak érvényesülnie kell. Ez azt jelenti, hogy a Pp. 89. § (1) bekezdésében felsorolt biztosítékadás alóli kivételek lehetősége bővül: a magyar bíróságoknak vizsgálniuk kell a külföldi jogi személyek, társaságok vagy más szervezetek által indított perekben, hogy a per tárgya összefüggésbe hozható-e valamely közösségi alapszabadsággal. Ha megállapítható, hogy a kereset a közösségi jog által biztosított alapvető szabadságok valamelyikét – az áruk, a személyek, a szolgáltatások vagy a tőke szabad mozgását – érinti, és a felperes az Európai Bíróság ismertetett ítéletében foglalt személyi feltételeknek megfelel, akkor az alperesnek a perköltség-biztosíték letételére irányuló kérelmét el kell utasítani. A Pp. 89. § (1) bekezdésének alkalmazása során ezt, mint további kivételt, a közösségi jogi rendelkezés közvetlen hatályán alapulva – függetlenül attól, hogy a belső jogban nem szerepel – alkalmazni kell.

Mivel az Európai Bíróságnak a jogi személyek perköltség-biztosíték letételével kapcsolatos határozata az EK-Szerződés értelmezését jelenti, ezért felfogható akként is, hogy a szerződésnek a hátrányos megkülönböztetést tiltó rendelkezése – mint nemzetközi megállapodásban foglalt eltérés – a Pp. 89. § (1) bekezdés a) pont szerinti kivételt valósítja meg a külföldiekre vonatkozó, perköltség-biztosíték letételét rendelő főszabály alól. A közösségi jogi jellegéből fakadó kötelező alkalmazása azonban e nélkül és az esetben is megáll, ha a Pp. által meghatározott kivételek közé nem lenne illeszthető.